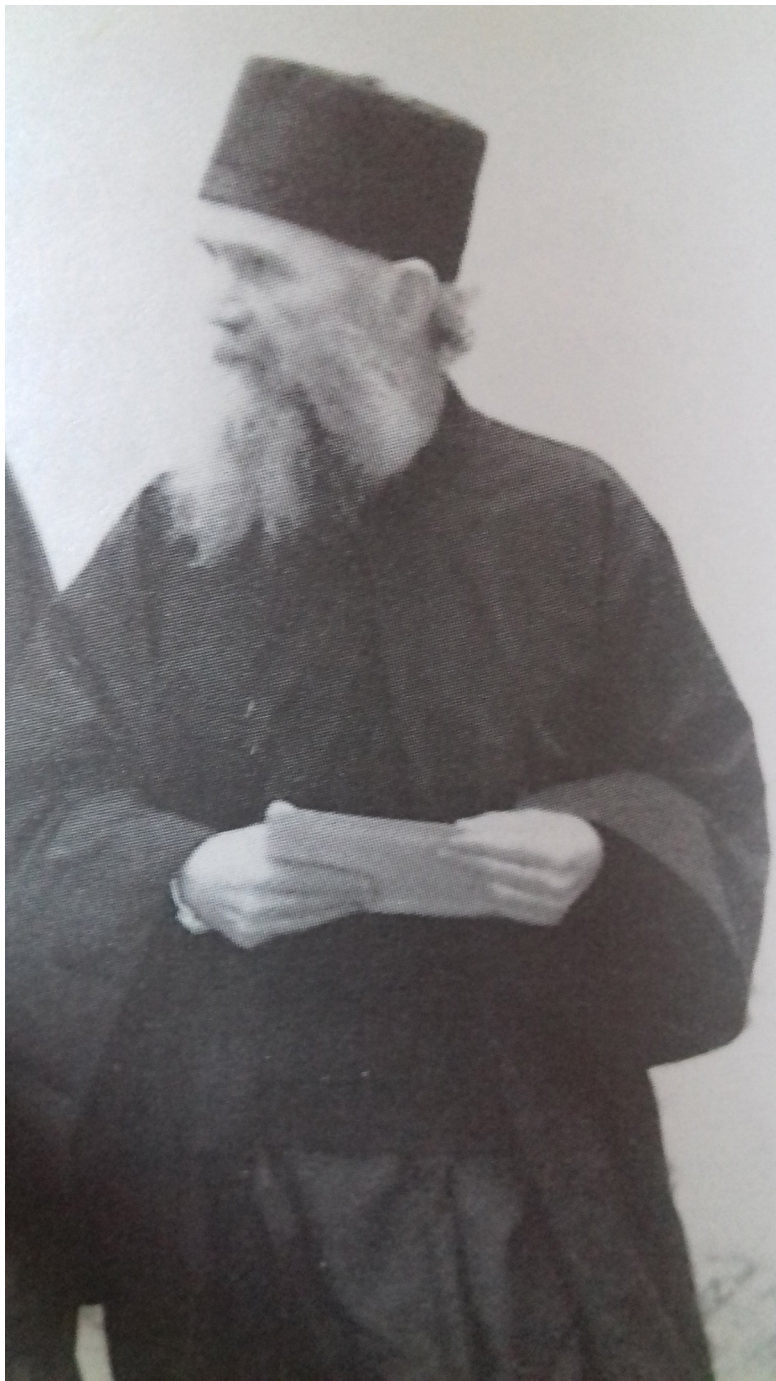

ΒΙΟΣ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΕΦΡΑΙΜ
ΥΠΟ ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΠΑΛΟΓΙΑΝΝΗ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Π. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΤΡΟΧΑΛΑΚΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τίποτε δέν εἶναι ἔξω ἀπό τήν οἰκονομίαν καί πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ. Ἀφορμή γιά τήν ἐκφώνηση αὐτῆς τῆς ὁμιλίας ἦτο ἡ σύγκλησις ἑνός συνεδρίου γιά τήν συνειδητοποίηση καί ἀνάδειξη τῶν χαρισμάτων αὐτῆς τῆς γλώσσης τήν ὁποία ὁ Θεός διάλεξε γιά νά διακονήσῃ ὡς κήρυγμα καί ὡς θεολογία τό μυστήριον τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας.

Ἡ ἰδέα περί τοῦ συνεδρίου αὐτοῦ προῆλθε ἀπό τόν ἴδιο τόν κ. Σταῦρο Μπαλογιάννη. Ὅταν, ὅμως, ὠρίσθη ὁ χρόνος τοῦ συνεδρίου, ὁ κ. καθηγητής εἶπε ὅτι θά ὁμιλήσῃ γιά τόν Ὅσιο γέροντα Ἐφραίμ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Φιλοθέου καί ἔπειτα τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς Ἀριζόνας, ὡς προσωπικός του ἱατρός στά τελευταῖα τέσσαρα ἔτη τῆς ζωῆς του.

Ὁμιλήσῃ ὡς συνήθως χωρίς νά ἔχῃ ἐνώπιόν του κάποιο γραπτό κείμενο. Ὁ λόγος του, αὐθόρμητος καί ρέων, ἦτο λόγος ὄχι ἐγκυκλοπαιδικός, ἀλλά λόγος πού, φθάνοντας στήν καρδιά, προκαλεῖ κατάνυξη στήν ψυχή. Δέν ζωγράφιζε ἀπλῶς τήν προσωπικότητα ἑνός Ἀγίου, ἀλλά μετέφερε ζώην ἀπό τήν ἁγιασμένη ζωή τοῦ ὁσίου γέροντος Ἐφραίμ, ἀγάπη γιά τόν Χριστό ἀπό καρδιά πού ἀναλώθηκε στήν ἀγάπη γιά τόν Κύριο, ἀλλά καί χάριν ἀπό τήν χάρι τοῦ ἁγιοπνευματικοῦ λόγου του.

Νομίζω ὅτι μέσα ἀπό τούς λόγους τοῦ κ. καθηγητοῦ ἀκούει κανεῖς τούς μυστικούς χτύπους τῆς καρδιάς τοῦ Ὁσίου γέροντος Ἐφραίμ, μέ τούς ὁποίους συντονίζεται ἀκόμη καί αὐτός πού δέν τόν ἐγνώρισε προσωπικῶς. Ἡ ἀπομαγνητοφώνηση τῆς ὁμιλίας αὐτῆς ἔφερε ὡς ἀποτέλεσμα τό παρόν κείμενο.

Ἡ ἐπιλογή τοῦ κ. Μπαλογιάννη νά ὁμιλήσῃ γιά τόν γέροντα Ἐφραίμ σέ ἓνα περί ἐλληνικῆς γλώσσης συνέδριο, ἔγινε ἀφορμή γιά νά μᾶς δώσῃ μία θαυμαστή εἰκόνα τῆς ἁγίας καρδιάς τοῦ γέροντος καί τοῦ ἰσαποστολικοῦ ἔργου του.

Παραλλήλως ὅμως μᾶς προσκαλεῖ νά συνειδητοποιήσουμε ὅτι ὁ ὅσιος γέρων Ἐφραίμ μέσα στόν πόθο του γιά ἀνάδειξη τῆς Ὁρθοδοξίας γιά τήν σωτηρία τοῦ λογικοῦ καί θείου πλάσματος, γιά τήν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἀντελήφθη ὅτι ἔπρεπε νά ἀναδείξῃ τήν μείζονα σημασία τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, ὡς γλώσσης πού ὁ Θεός ἐπέλεξε γιά νά γραφῇ σ' αὐτήν τό Εὐαγγέλιόν Του, στήν ὁρθή κατανόηση τοῦ μυστηρίου τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.

Γι' αυτό και όπου ίδρυε μοναστήρια φρόντιζε να είναι ή ελληνική γλώσσα ή γλώσσα της Θείας λατρείας και επικοινωνίας. Έγχειρημα όπωσδήποτε τολμηρό, αλλά βεβαίως και θεόπνευστο, πού πλήρως επέτυχε, όπως και όλα τά άλλα τολμηρά έγχειρήματα του ταπεινού Γέροντος.

Τά μοναστήρια πού ο Γέρων Έφραϊμ ίδρυσε, αποτελούν ένα θαύμα πνευματικής ενότητας των εγκαταβιούντων σ' αυτά αδελφών, καίτοι προερχομένων από διάφορα έθνη και όμιλούντων διαφόρους γλώσσας. Ο θεοφώτιστος γέροντας καθιερώνοντας την ελληνική γλώσσα στις ιερές μονές πού ίδρυσε, έβαλε καλόν θεμέλιον στό οικοδόμημα της έν Χριστώ ενότητας των αδελφών των Ίερών Μονών.

Σέ ένα όρθόδοξο μοναστήρι, σέ μία κοινωνική έν Χριστώ ομάδα, τό πνευματικώς «όμαιμον» χαρίζεται σέ όσους αισθάνονται ότι στις φλέβες τους ρέει τό ίδιο αίμα, τό άγιον και θεϊον αίμα του Κυρίου ήμών Ίησου Χριστού. Τό «όμόθησκον», ή ενότητα της πίστεως, χαρίζεται διά της κοινής όρθόδοξου πίστεως των πιστών τους όποιους τό Άγιον Πνεύμα συνενώνει.

Τήν ενότητα της πίστεως ύπηρετεί τό πνευματικώς «όμόγλωσσον» τό όποϊον προσφέρει ή ελληνική γλώσσα ως γλώσσα ή όποία δίνει την δυνατότητα να έννοοϋμε όρθώς τό Ευαγγέλιον του Χριστού και να ζοϋμε μέσα μας έν συνειδήσει τό γεγονός της Θείας Λατρείας. Διότι ή Έλληνική γλώσσα διαμορφώνει, άφ' ενός, διαυγή νοϋ και, άφ' έτέρου, νοουμένη όρθώς, συνείδησιν ενότητας πρωτίστως μέσα στην Θεία Λειτουργία.

Τό «όμαιμον», τό «όμόγλωσσον» και τό «όμόθησκον», συνιστούν τρεις προϋποθέσεις, πού όταν συνυπάρχουν, καλλιεργοϋν την μεταξύ μας άγάπη, ύπηρετοϋν την άπόκτηση της μεταξύ μας ενότητας, τό να αισθανώμεθα έν Χριστώ, έν τη Αγία Τριάδι, ότι είμεθα έν.

Είθε μέ τις εϋχές του μακαριστού Όσίου Γέροντος να άποκτήσουμε και έμεις την έν Χριστώ αυτήν ενότητα, πού χαρίζει ή κοινωνία του Αγίου Πνεύματος, «κατανοοϋντες αλλήλους έν παροξυσμῳ άγάπης», ευαρεστώντας τόν ίδιο τόν Χριστόν, πού παρεκάλεσε τόν Θεό Πατέρα για τους μαθητάς Του, να είναι έν τη Αγία Τριάδι και αυτοί έν: «ίνα και αυτοί έν ήμϊν έν ᾧσι».

Άρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Τροχαλάκης
(ιατρός-θεολόγος)

ΖΩΗ, ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΑΡΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΑΡΙΖΟΝΙΤΟΥ

Εἶναι μεγάλη ἡ χαρά μου πού θά μιλήσω γιά τόν μακαριστόν Γέροντα Ἐφραίμ. Τόν γνώρισα τό ἔτος 1963. Ἦμουν τότε φοιτητής τῆς Ἱατρικῆς. Εἶχα τελειώσει ἤδη τό πρῶτο ἔτος καί ἔβαινα πρὸς τό δεύτερο. Το καλοκαίρι ἐκεῖνο ἦταν ὁ ἑορτασμός τῶν 1000 ἐτῶν ἀπό τήν ἱδρυση τῆς Μεγίστης Λαύρας καί μιά ομάδα φοιτητῶν πήγαμε στό Ἅγιον Ὅρος.

Η ΑΡΧΗ ΜΙΑΣ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ

Ἐπισκεφθήκαμε ὅλα τά μοναστήρια, ἀκούσαμε τούς γέροντες μέ πολλή προσοχή, σεβασμό καί εὐλάβεια, δίναμε πολὺ μεγάλη βαρύτητα σέ κάθε λέξη πού μᾶς ἔλεγαν, καί στό τέλος περάσαμε ἀπὸ τὴ Νέα Σκῆτη.

Στὴ Νέα Σκῆτη ἦταν ὄντως ἡ πραγματικὴ ἀποκάλυψη τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἐξω ἀπὸ ἓνα κελλάκι, ἦταν ἓνας νέος μοναχός, ὁ ὁποῖος μᾶς μιλοῦσε καί, καθὼς τὸν ἄκουγα, ἔλεγα· ἄγγελος μιλάει. Ἦταν ἡ κάθε λέξη του σάν νά ἔβγαινε ἀπὸ τόν Οὐρανό.

Τόσο πολὺ μᾶς ἀπερρόφησε καί τόσο πολὺ ἐστίασαμε τὴν προσοχή μας στα λόγια του, ὥστε δέν καταλάβαμε πῶς νύχτωσε. Ἦταν ὁ γέροντας Ἐφραίμ. Ζοῦσε τότε μόνος του στό κελλάκι του, ὅταν ξεκίνησε ἀπὸ τὴ Νέα Σκῆτη.

Ἦδειχνε τόση ταπείνωση, ἀπέπνεε τόσο ἀγγελικὸ βίωμα, ὁμιλοῦσε μέ τόση ἐσωτερικότητα καί ὑπέρμετρη ἀγάπη γιά τόν Κύριο καί γιά τόν μοναχισμό, ὥστε κάθε λέξη πού ἔλεγε, ἦταν γλυκύτερη μέλιτος.

Τόν γέροντα Ἐφραίμ τόν ἔβλεπα ἐπὶ πολλὰ χρόνια, ὅσο ἦταν στήν Ἑλλάδα. Κυρίως στήν Ἱερά Μονή Φιλοθέου, στήν ὁποία ὡς Ἡγούμενος ἐδημιούργησε τεράστιο ἔργο. Καί εἶχα τὴν πολὺ μεγάλη εὐλογία νά εἶμαι ἱατρός του τά τέσσερα τελευταῖα χρόνια τῆς ἐπιγείου ζωῆς του.

Γνωρίζω ὅλη τὴν ἰσαποστολικὴν πορεία τοῦ γέροντος Ἐφραίμ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν της. Εἶχα ἐπίσης τὴν μεγάλη εὐλογία νά μελετήσω τά γραπτά καί τά ἡμερολόγια του, πού ἀνέβλυζαν τὴν μυστικὴν εὐωδίαν τῆς ψυχῆς του καί ἐξέφραζαν τά ἱερώτερα βιώματα τῆς καρδιάς του.

Ο ΓΕΡΟΝΤΑΣ ΕΦΡΑΙΜ ΜΕΤΕΒΑΛΕ ΜΕ ΑΓΑΠΗ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Ἐκεῖνο, βέβαια, πού δέν μποροῦσα νά προῖδω, ὅταν τόν εἶχα ἀκούσει νά μᾶς ὁμιλεῖ στή Νέα Σκῆτη, εἶναι ὅτι θά μετέβαλε κάποτε τήν Ἀμερική σέ ὅασι. Ἦταν πολύ δύσκολο κανεῖς νά σκεφθῇ ὅτι ἕνας τόσο λεπτοφυῆς ἄνθρωπος, τόσο εὐγενικός, τόσο ἥπιος, τόσο γλυκύς στή ὁμιλία, στή σκέψη καί σέ κάθε ἐνέργεια τῆς ψυχῆς του, θά μποροῦσε νά συγκλονίσῃ ὅλο τόν κόσμο, νά μεταβάλλῃ σέ λίγα χρόνια τίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες καί τόν Καναδά, ἀπό πνευματικές ἐρήμους σέ ὁάσεις.

Ὅταν εἶχα πάῃ στήν Ἀμερική - μέ ὑποτροφία τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν - ἀφοῦ εἶχα ἤδη πάρει τήν εἰδικότητα τοῦ Νευρολόγου - Ψυχιάτρου στήν Ἑλλάδα τήν Ἀγγλίαν καί τὸ Βέλγιο, διεπίστωσα ἀμέσως, ὅτι ἡ πνευματική ζωὴ τῆς Ἀμερικῆς ἦταν πολύ διαφορετική ἀπὸ ὅ,τι ἦταν στή Πατρίδα μας καί σέ ἄλλες Εὐρωπαϊκές χῶρες.

Θυμᾶμαι τήν πρώτη φορά πού πῆγα στήν Ἐκκλησία, ὅταν ἀκουγα τήν μουσική τοῦ ἁρμονίου πού ἔπαιζε μία καντάδα τοῦ Μπάχ, εἶχα τήν αἴσθησιν ὅτι εὐρισκόμουν σέ ναό καθολικό ἢ προτεστάντικο. Ὁ γέροντας Ἐφραίμ μετέβαλε μέ ἀγάπην τά πάντα.

Θυμᾶμαι ὅταν εἶχε πάει γιὰ πρώτη φορά στὸν Καναδά, μοῦ ἔλεγε «Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι διψοῦνε καί διψοῦνε πάρα πολύ, καί πρέπει κάποιος νά πάῃ νά τοὺς προσφέρῃ αὐτό τὸ ζωντανὸ νερὸ τῆς Ὁρθοδοξίας». Τοῦ ἔλεγα τότε τίς πρακτικές δυσκολίες πού θά ἀντιμετώπιζε. Τίς καταλάβαινε ἀναμφισβήτητα, ἀλλὰ ἔλεγε: «Ὁχι. Ἡ Παναγία μας θά βοηθήσῃ».

Καί μέσα σέ μιὰ χώρα πού ἐθεωρεῖτο ὅτι εἶναι ἡ πρώτη στά πολιτιστικά καί τεχνολογικά στοιχεῖα τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, ἐπάνω ἀπ' ὅλους τοὺς πυκνοὺς οὐρανοξύστες, ἀπὸ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλευθερίας, ἐπάνω ἀπ' ὅλα τά μεγάλα καί μεγαλοπρεπῆ κτίρια, τά ὁποῖα, ἦταν κατ'οὐσίαν κτισμένα μέσα στην πνευματική ἔρημο, ὁ γέροντας Ἐφραίμ ἦρθε καί ἔφερε τόν ἥλιο τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐφύτευσε ἕνα πνευματικὸν ἀμπελῶνα, καί δημιουργήσε μιὰ ὑπέροχην ὁλάνθιστη ὁάση, ὑπέροχην καί πνευματικὰ καί ὑπὸ τήν φυσικὴν ἔννοιαν.

ΑΓΙΟΣ ΙΩΣΗΦ Ο ΗΣΥΧΑΣΤΗΣ-Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΜΑΖΙ ΤΟΥ

Ὁ βίος τοῦ Γέροντος εἶναι γνωστός. Πάρα πολὺ νέος πῆγε στὸ Ἅγιον Ὅρος. Ὁ Ἅγιος Ἰωσήφ ὁ ἡσυχαστής ἔλεγε ὅτι πλησίασε μιὰ βάρκα καί ἦταν ἕνα μικρὸ παιδί μέσα καί κατέβηκε καί τόν βρῆκε

καί τοῦ εἶπε: «Εἶσαι σύ ὁ Γιαννάκης ἀπό τό Βόλο;» Καί ἐκεῖνος εἶπε «Ναί». Αὐτή ἦταν ἡ πρώτη συνάντηση μέ τόν γέροντά του.

Πέρασε πάρα πολύ αὐστηρή ζωή σάν δόκιμος. Περιγράφει τό πόσο ὁ γέροντας Ἰωσήφ ἦταν ἐξαίρετος καθ' ὅλα, ἀλλά καί πόσο αὐστηρός ἦταν στούς ὑποτακτικούς του. Ἦταν μιά περίοδος τῆς μοναχικῆς ζωῆς του πού ἔπρεπε νά λειώσῃ πραγματικά σάν τό σιτάρι μέσα στό χῶμα καί νά ξαναγεννηθῇ. Καί αὐτό ἔγινε μέ τόν δόκιμο Ἐφραίμ.

Ἐκάρη μοναχός ἐννέα μῆνες ἀργότερα, τό 1948, καί ἐν συνεχείᾳ, χειροτονήθηκε διάκονος καί ἀργότερα πρεσβύτερος. Ἦταν ὁ νεώτερος τῆς συνοδείας, ἦταν ὁ πιό ὑπάκουος τῆς συνοδείας, ἦταν ἐκεῖνος πού τά πάντα ἐπιτελοῦσε ἀναντίρρητα.

Ἦταν ἐκεῖνος πού δέν εἶχε ποτέ δικό του θέλημα, οὔτε ἐξέφραζε ποτέ κανένα. Ἦταν ἐκεῖνος πού εἶχε μιά μοναδική καθαρότητα λογισμῶν, καθαρότητα σκέψεων, πού δέν εἶχε κάτι πού νά τό κρατᾷ καί νά μὴ τό ἐκφράσῃ ἀμέσως στόν γέροντά του.

Καί ἦταν ἐκεῖνος γιά τόν ὁποῖον ὁ Γέρων Ἰωσήφ ἤξερε ποιὰ θά εἶναι ἡ πορεία τῆς ζωῆς του, ποιό θά εἶναι τό μέλλον του, ποιὰ θά εἶναι ἡ συμβολή του στήν Ὁρθοδοξία. Καί πάντοτε στά λόγια του ὑπεγράμμιζε ὅτι ὁ Ἐφραίμ ἔχει νά ἐπιτελέσῃ μεγάλο ἔργο.

ΑΠΟΛΥΤΗ ΥΠΑΚΟΗ ΚΑΙ Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΙΩΣΗΦ

Ἐκεῖ πού ἀσκήτευσε, ἐκεῖ πού ἔζησε κοντά στόν Ἅγιο Ἰωσήφ, ἦταν ἀκριβῶς αὐτό τό καλυβάκι. Τον Ἅγιον Ἰωσήφ τόν γνωρίζετε, τόν ἔχετε δεῖ σέ πολλές ἴσως φωτογραφίες· ἐδῶ βλέπετε τόν γέροντα Ἐφραίμ στά νεανικά του χρόνια. Τότε δέν ἔκανε τίποτε ἄλλο, παρά τηροῦσε μέ εὐλάβεια τήν ἀπόλυτη ὑπακοή.

Ἐκεῖνο πού μιά φορά εἶπε, εἶναι ὅτι· «Στά χρόνια αὐτά ἐγώ δέν ἤξερα τίποτε, παρά νά προσεύχωμαι καί νά ὑπακούω· δέν εἶχα θέληση καμμία. Δέν μπορούσα νά διανοηθῶ ὅτι μπορεῖ νά ἔχω δική μου θέληση. Ὅ,τι ἔλεγε ὁ γέροντας, γιά μένα ἦταν λόγος Θεοῦ. Ὑπακοή ἦταν ἀπόλυτη ὑπακοή, ἐκ καρδίας, ἐκ ψυχῆς».

Ὅταν ἤρθε ἡ ὥρα τῆς κοιμήσεως τοῦ γέροντος Ἰωσήφ, τίς στιγμές ἐκεῖνες πού ὁ γέρων περίμενε τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, ἐκεῖνες τίς συγκλονιστικές στιγμές τῆς ὀσιακῆς κοιμήσεως, ὁ Γέροντας Ἐφραίμ τίς ζοῦσε μέσα στή ψυχή του βαθείᾳ, με ὅλη τήν μεγίστη δυνατή μέθεξη.

Ζοῦσε αὐτό τό μέγα μυστήριο τῆς κοιμήσεως, τό γεγονός ὅτι ἡ ψυχὴ φεύγει μέσα ἀπό τό σῶμα γιά νά φθάσῃ στήν ἀγκάλη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί νά μεταβῇ στήν αἰωνιότητα. Στήν συνέχεια, μέ τήν ἴδια ἀπόλυτη ὑπαρξιακή μέθεξῃ καί μέ ἄφατο πόνο ἔζησε τήν σεμνή, ἱερή καί συγκλονιστική στιγμή τοῦ ἐνταφιασμοῦ τοῦ Γέροντός του.

ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

Τò 1953 πῆγε στήν Ἱερὰ Μονή Φιλοθέου, ἡ ὁποία τότε ἦταν ἰδιόρρυθμος. Ὑπῆρχαν λίγοι γέροντες, πολύ φιλήσυχοι καί πάρα πολύ καλοί καί ταπεινοί μοναχοί. Ἐνα ἐξ αὐτῶν, τόν πατέρα Εὐγένιο, τόν γνώρισα, καί ἐθαύμασα τήν εὐγένεια καί τήν ἀπλότητα τῆς ψυχῆς του.

Ὅλοι οἱ γέροντες ἔκαναν πρόθυμα ὑπακοή στόν γέροντα Ἐφραίμ. Μπόρεσε καί ἔβαλε σέ ἀρίστη τάξη τήν μεγάλη αὐτὴ ἱερὰ Μονή, τήν μετέβαλε ἐξ ἀρχῆς σέ κοινοβιακή, καί ἄρχισαν ἀμέσως πολλοί νέοι δόκιμοι μοναχοί νά προσέρχωνται καί νά μεγαλώνουν τήν συνοδεία του.

Στὴ Νέα Σκήτη εἶχε ἀρχικά κοντά του τόν πατέρα Ἐφραίμ τόν νεώτερο, θεολόγο, κατὰ κόσμον Ἀπόστολο, ὁ ὁποῖος ἐνθρονίστηκε ἀργότερα Γέροντας στήν Ἱερὰ Μονή Ξηροποτάμου. Σέ λίγα χρόνια ἀπὸ τὴν ἐκλογή του, τόν ἐκάλεσε ὁ Κύριος μετὰ ἀπὸ τροχαῖο ἀτύχημα. Ἐκεῖνος ἔδειχνε πολὺ μεγάλη ὑπακοή στόν γέροντα Ἐφραίμ, ὡς ὑποτακτικός καί ἀργότερα ὡς Ἡγούμενος. Ἦταν μεγάλη ἀπώλεια, ὑπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ἔννοιαν, ἡ κοίμησή του γιά ὅλο τό Ἅγιον Ὅρος. Ἀλλὰ ἦταν παράλληλα καί ἓνα κέρδος τοῦ Οὐρανοῦ.

Ἰσως καί οἱ πρεσβεῖες τοῦ μακαριστοῦ γέροντος Ἐφραίμ στήριξαν τόν μοναχισμό τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Ἐκεῖνο πού ἐπιποθοῦσε ὁ γέροντας Ἐφραίμ πάντοτε εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τοῦ μοναχισμοῦ. Καί ἔλεγε ὅτι ὁ μοναχισμός εἶναι τό στήριγμα, εἶναι τό βάθρο τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ σπονδυλική στήλη τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐφόσον ἡ Ἐκκλησία μέσα στόν κόσμον πρέπει νά στηρίζεται στίς ἀρχές τῆς μοναχικῆς παραδόσεως, θά πρέπει ὅπωςδήποτε νά δημιουργήσουμε νέες βάσεις, ὥστε νά ἀνθήσῃ καί πάλιν ὁ μοναχισμός, γιά νά σταματήσῃ αὐτὴ ἡ συνεχὴς πνευματικὴ κατολίσθησις.

ΣΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Όταν πήγε στίς Ήνωμένες Πολιτεῖς, εἶχε ἤδη ὀργανώσει πολύ καλὰ τήν Ἱερά Μονή Φιλοθέου· ὅπως εἶχε ὀργανώσει καί πολλά ἄλλα μοναστήρια στήν Ἑλλάδα, ἀνδρῶα καί γυναικεῖα. Ἐβγαίνει συχνά στόν κόσμον, καί πολλούς ἐστήριζε. Δέν ἔκανε μεγάλα κηρύγματα σέ αἰθουσες, ἀλλά ἤξερε νά συγκεντρῶνῃ τοὺς ἀνθρώπους ὅπου πήγαινε, καί οἱ ἄνθρωποι ἐκρέμοντο πραγματικά ἀπό τὰ χεῖλη του, κάθε φορά πού μιλοῦσε. Ἦταν ἡ πνευματική ἀκτινοβολία του τεράστια, σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα.

Τό 1979 πήγε στίς Ήνωμένες Πολιτεῖς, μέσω τοῦ Καναδᾶ. Πήγε καί βρῆκε εὐσεβεῖς οἰκογένειες καί προσπάθησε ἐκεῖ νά μεταλαμπαδεύσῃ καί νά ἐμφυτεύσῃ τήν ἀξίαν καί τίς ἀρχές τοῦ ὀρθόδοξου ἐλληνικοῦ μοναχισμοῦ στόν Νέον Κόσμον. Στίς Ήνωμένες Πολιτεῖς ἵδρυσε συνολικά δεκαεπτὰ μονές καί δύο μονές στόν Καναδᾶ. Ἔλεγε μέ πόνο ὅτι, δυστυχῶς, δέν ἔχομε ἐδῶ οὔτε ἕναν ἀσκητή, οὔτε ἕνα μοναστήρι, καί δέν ὑπάρχει κανένα ζωντανό παραδειγμα τῆς Ὁρθοδοξίας.

Πράγματι, δέν ὑπῆρχαν ἐλληνικά ὀρθόδοξα μοναστήρια στίς Ήνωμένες Πολιτεῖς, οὔτε στόν Καναδᾶ, παρὰ τό γεγονός ὅτι ὑπῆρχαν πολλές Ἑλληνικές ἐκκλησίες, πού προσπαθοῦσαν ὅμως ἐκ τῶν πραγμάτων νά συνδυάσουν πολλές ἀντίθετες καταστάσεις, τήν λατρευτικήν ζωήν μέ τήν ἀγγλική γλῶσσα, τό ἀρμόνιο στήν ἐκκλησία, τίς κοινωνικές ἐκδηλώσεις καί τήν εὐρύτερη ἐκκοσμίκευση. Ἦταν μιά Ὁρθοδοξία πού ἔπλεε στόν ὠκεανό τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ προτεσταντισμοῦ. Δέν εἶχε τίς βαθεῖες παραδοσιακές ρίζες.

Αὐτό τό ἀντελήφθη ὁ γέρον Ἐφραίμ, ὁ ὁποῖος ἤθελε πολύ νά διδάξῃ τό γνήσιο πατερικό ὀρθόδοξο πνεῦμα, νά μεταφέρῃ τόν ἀγιορείτικο μοναχισμό στίς Ήνωμένες Πολιτεῖς, ὅπως τόν ἔζησε ὁ ἴδιος, ὅπως τόν διδάχθηκε ὁ ἴδιος καί ὅπως μέ τήν ζωή του ὁ ἴδιος κάθε ἡμέρα, κάθε στιγμή τόν ἐξέφραζε.

Αὐτό πού μέ θλίψῃ ἔλεγε, ὅτι οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς ἔχουν ἀφομοιωθῇ μέ τόν εὐδαιμονισμό τῆς Δύσεως, ἦταν πραγματικότης. Ἡ σκέψῃ μιᾶς ζωῆς πού θά ἦταν ἀνετη, χωρίς πολλές δυσκολίες, μέ σταθερή οἰκονομική ἀνέλιξη ἐπικρατοῦσε στίς Ήνωμένες Πολιτεῖς σέ ὅλους τοὺς κοινωνικούς χῶρους.

Καί αὐτό πού ἤθελε ὁ γέροντας νά καταστήσῃ ἐμφανές, ἀρχικά ἦταν ὅτι ὁ ὄντως εὐδαιμονισμός εἶναι ἡ ἀριστοτελική ἔννοια τῆς βίωσης τῶν ἀρετῶν, δηλαδή νά ἀγωνίζεται νά ζήσῃ ὁ ἄνθρωπος μέσα στήν καρδιά του τίς πνευματικές ἀξίες, καί ὅλη του ἡ ζωή, καί στή πιό μικρή λεπτομέρεια, νά εἶναι στηριγμένη στήν ἀρετή.

Ἐλεγε ὅτι μιὰ καλή μοναχική ζωή εἶναι ἀπαραίτητο νά ἀναπτυχθῇ ὅπου ὑπάρχει Ὁρθοδοξία.

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΔΙΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ

Γιατί χωρίς τόν μοναχισμό ἡ Ὁρθοδοξία δέν θά εἶχε τίς βαθεῖες ρίζες, δέν θά εἶχε τή δυνατότητα νά βγάλῃ κλαδιά, νά δώσῃ ἄνθη, νά δώσῃ αὐτήν τήν ὑπέροχη πνευματική εὐωδία, πού ἀποπνέει πάντα ἡ Ὁρθοδοξία.

Καί μελετοῦσε καί δίδασκε συνέχεια, ὅπου βρισκόταν, πρῶτα στά μοναστήρια τά ὁποῖα ἱδρυσε, ἀλλά καί ὅπουδῆποτε παρευρίσκετο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Μοῦ ἔκανε ἐντύπωση ὅταν ἤρχετο στό Ἅγιον Ὅρος, ὅτι ἀκόμη καί μέσα στό πλοiάριο πού ταξίδευε, ἐδίδασκε ὅποιους ἔβλεπε, τούς μιλοῦσε σάν νά τούς ἤξερε ἀπό χρόνια, ἐγνώριζε τά ἐσωτερικά βιώματα τῆς ψυχῆς τους καί τούς τά ἀνέλυε μέ πολλή προσοχή, ἀκρίβεια καί ἀγάπη καί συγχρόνως ἀναβε τήν πυρὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου καί τῆς Ὁρθοδοξίας.

Καί ἔλεγε ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δέν περιορίζεται μόνο μέσα στήν Ἑλλάδα. Τό ἔργο τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι νά ἀφυπνίσῃ ὅλον τόν δυτικό χριστιανισμό καί νά συγκλονίσῃ ὅλο τόν κόσμο. Δέν εἶναι ἀρκετό νά ξέρουμε ὅτι ὑπάρχουν χριστιανικές Ἐκκλησίες σ' ὅλο τόν κόσμο. Πρέπει νά εἶναι ὁρθόδοξες οἱ Ἐκκλησίες αὐτές, γιά νά εἶναι ὄντως Ἐκκλησίες.

Οἱ πολυάριθμες προτεσταντικές ἐκκλησίες στήν Εὐρώπη, στήν Ἀσία, στήν Ἀφρική, στήν Ἀμερική στεροῦνται τήν δογματική ἀλήθεια. Καί, ὅταν λείπῃ ἡ ἀλήθεια, δέν ὑπάρχει ἡ οὐσία. Εἶναι σάν νά ὑπάρχῃ ἓνα σῶμα πού λείπει ἡ καρδιά, ὑπάρχει μὲν τό σῶμα ἀλλά χωρίς νά πάλλῃ ἡ καρδιά.

«ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΔΙΔΑΞΩ ΙΗΣΟΥΝ ΧΡΙΣΤΟΝ»

«Ἐκεῖνο πού πρέπει νά κάνω», ἔλεγε πάντοτε ὁ Γέροντας, «εἶναι νά διδάξω Ἰησοῦν Χριστόν καί τοῦτον Ἑσταυρωμένον». Αὐτή ἦταν ἡ ἀρχή τῆς ζωῆς του.

Ἦταν τό σύνθημα τῆς ζωῆς του· ἦταν ἡ καθημερινή του σκέψις νά διδάσκη ὅπου βρίσκεται καί νά δοξάζῃ πάντοτε, σέ ὅλη τήν γῆ μέ τά ἔργα του, μέ τά λόγια του, μέ τό βλέμμα του, μέ τήν προσευχή του, τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν Ἑσταυρωμένον καί Ἀναστάντα. Καί ὑπεγράμμιζε ὅτι «Χριστιανισμός ἐστι τῆς Θείας φύσεως μίμησις» (Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης).

Ὅσο καί ἂν ποῦμε ὅτι εἴμεθα χριστιανοί, ὅτι βαπτισθήκαμε καί ἀκολουθοῦμε τήν Ἐκκλησία μας, ἐάν δέν μιμούμεθα κάθε στιγμή τόν Κύριον σέ κάθε Του βῆμα, σέ κάθε Του σκέψη, σέ κάθε Του διδασκαλία, σέ κάθε λεπτομέρεια τῆς ζωῆς Του, δέν εἴμεθα ἀληθινοί χριστιανοί». Καί αὐτό ἔκανε ὁ ἴδιος. Ἦθελε ἀκριβῶς νά συμπορεύεται πάντοτε μέ τόν Κύριο.

Δέν ὑπῆρχε στιγμή πού ἀπό τήν σκέψη τοῦ Γέροντος Ἐφραίμ νά ἔλειψε ἡ σταυρική θυσία τοῦ Κυρίου. Ἐβλεπε μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς του κάθε στιγμή τόν Κύριον Ἑσταυρωμένο καί Ἀναστάντα, συγχρόνως.

Καί ἤξερε ὅτι μέ τή χάρι τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ Σταυροῦ καί μέ τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως, μπορεῖ ἓνας ἄνθρωπος νά ἀλλάξῃ ὅλο τόν κόσμο, ὅταν μέσα του ὑπάρξῃ αὐτό τό ζέον πῦρ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τό ὁποῖο μπορεῖ νά κατακαύσῃ τά πάντα καί νά διορθώσῃ ὁλόκληρο τόν κόσμο.

ΟΑΣΙΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΡΗΜΟ ΤΗΣ ΑΡΙΖΟΝΑ

Ὅταν πῆγε στήν Ἀριζόνα -ἡ Ἀριζόνα εἶναι μία Νοτία Πολιτεία, γεμάτη κάκτους, ἔρημος, ἄνυδρος, ὅπου ζοῦν πουλιά, πού τρέχουν σάν δρομεῖς πάνω στή γῆ, τρέφονται ἀπό τούς κάκτους, ἐνῶ παράλληλα ἀναπτύσσονται καί σπάνια φυτά, πού δέν τά βλέπουμε σέ ἄλλες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς. Σέ ὅλο τό τοπίο, ἂν κανεῖς ταξίδεψε στήν Ἀριζόνα, θά ἔβλεπε τεράστιους κάκτους πού φθάνουν δύο τρία μέτρα ὕψος, καί τίποτε ἄλλο. Καί ὅταν ἔπιανε βροχή καί οἱ κάκτοι ἐσήποντο λόγω τῆς εὐαισθησίας τους στό νερό, θά ἔβλεπε πλέον ἀπέραντη ἔρημο.

Καί ἐκεῖ, εἶπε ὁ Γέροντας Ἐφραῖμ, θά κάνω μιά ὄασι πνευματική ἀλλά συγχρόνως γεμάτη μὲ φυσική ὁμορφιά. Δέν ἐπίστευαν πολλοί ὅτι ἡ περιοχὴ αὐτὴ τῆς Ἀριζόνας θά γινόταν ὄασις, ἀλλὰ ἔγινε.

Ὅποιος ἔχει ταξιδεύσει, θυμᾶται ὅτι βρίσκεται ἐνώπιον ἐνὸς θαύματος. Ἀνάμεσα στοὺς ψηλοὺς κάκτους, τὴν ἔρημο καὶ τὰ γυμνά βουνά, βλέπει μιά πραγματική ὄασι ὅπου ὑπάρχουν ὅλα τὰ φυτὰ πού φύονται ὑπὸ τὸν ἥλιο. Ἔχει ἄφθονο νερό, τό ὅποιο ὑπεδείκνυε ὁ γέροντας ποῦ θά τό εὑρίσκαν. Ἔλεγε: «ἐδῶ θά βρῆτε νερό καὶ ἐκεῖ θά κτυπήσετε καὶ πάλι θά βρῆτε νερό».

Καί πραγματικά, ὅπου κτυποῦσαν, ἀνέβλυζε πλούσιο νερό, ἱκανό νά κρατήσῃ στὴν ζωὴ ὅλα τὰ φυτὰ, ὅλα τὰ ζῶα, καὶ βεβαίως ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Καί ἐκεῖ ἄρχισε νά κτίζῃ Ἐκκλησίες, κελιά, κτίρια, προσκυνητάρια, καὶ νά διαμορφώῃ τόπους ὑπαίθριας προσευχῆς καὶ περισυλλογῆς.

Η ΛΑΥΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ὅταν κανεῖς πάῃ στὴν Ἀριζόνα, χρειάζεται πολὺς χρόνος γιὰ νά γνωρίσῃ τὴν Λαύρα τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου. Νά ἰδῇ τὴν κάθε γωνιά του, νά διαπιστώσῃ πόσο προσεγμένα εἶναι τὰ πάντα. Νά ἰδῇ τίς λεπτομέρειες, νά ἰδῇ τὴν εὐλογία, νά ἰδῇ τὴν παρουσία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ παντοῦ, νά ἰδῇ τὰ φυτὰ πόσο ξεχωριστά ἀναπτύσσονται, νά ἀκούῃ τὰ πουλιά, νά χαίρεται τὰ λουλούδια. Νά βλέπῃ καὶ νά αἰσθάνεται ὅτι ἐκεῖ μέσα βαδίζουν ἄγγελοι. Νά νοιώθῃ ὅτι ἐκεῖ ἀκριβῶς εἶναι ὅλη ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Σέ κάθε σημεῖο βλέπει τὸν Σταυρό νά ἀνυψώνεται φωτισμένος, τό προσκυνητάρι, ὅπου κατανύσσεται ὁ ἄνθρωπος, νά τὸν περιμένῃ. Δέν θέλει νά φύγῃ, ἀλλὰ νά μένῃ γονατιστός καὶ νά προσεύχεται ὅλες τις ἡμέρες.

Καί ἔγινε πλέον ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος μιά κλίμακα ἀπ' τὴ Γῆ στὸν Οὐρανό. Καί σκεπτόταν ἀκριβῶς ὁ Γέροντας ὅτι ὁ Ἅγιος Ἀντώνιος θά ἦταν μόνο ἡ ἀρχὴ καὶ θά ἀκολουθοῦσαν πολλὰ ἄλλα μοναστήρια, ὅπως καὶ ἀκολούθησαν. Βέβαια, δέν ἦταν ὅλα στὴν ἔρημο, ἀλλὰ πολλὰ εἶναι σέ δύσβατα μέρη.

ΕΚΕΙ ΟΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΦΟΒΟΣ
ΚΑΙ ΚΥΡΙΩΣ Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Στόν Καναδά, ένα από τά μοναστήρια είναι μέσα σέ δάσος, μακριά από τόν κόσμο, ανάμεσα σέ άγρια ζώα. Εκεί ζοῦν δύο μοναχές χωρίς φόβο καί δοξάζουν τόν Κύριο. Όταν τίς ρώτησα· ἐάν ὑπάρχει φόβος, μοῦ ἔλεγαν «ὄχι, ἔχουμε τίς εὐλογίες τοῦ γέροντα· δέν φοβόμαστε καθόλου».

Μπορεῖ νά αποκλείωνται ἀπό τά χιόνια τόν χειμῶνα, μπορεῖ νά τελειώνουν οἱ τροφές. Πάντοτε ὁ Κύριος ἔδειχνε τήν παρουσία Του. Αἰσθάνονται τήν ἀσφάλεια, τήν βεβαιότητα ὅτι εἶναι συνέχεια κάτω ἀπό τό ἅγιο βλέμμα τοῦ Θεοῦ. Καί δέν ὑπάρχει οὔτε ἡ ἔννοια τῆς ἀγωνίας, οὔτε ἡ ἔννοια τοῦ φόβου, οὔτε ὁ φόβος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὔτε ἡ ἀνασφάλεια τοῦ αὐριο. Ἔτσι εἶναι ὅλα τά μοναστήρια τά ὁποῖα ἱδρυσε ὁ Γέροντας Ἐφραίμ.

Δέν ἔδωσε μόνο τήν δυνατότητα ἐπιβίωσης ὑπό τήν ὑλικήν ἔννοιαν, ἀλλά ἔδωσε καί τήν δυνατότητα ἐπιβίωσης ὑπό τήν γνήσιαν πνευματικήν ἔννοιαν, μέ τό βαθύ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας, τῆς βεβαιότητος ὅτι εἶναι κάτω ἀπό τά ἅγια χέρια τοῦ Θεοῦ, ὅτι εἶναι μέσα στήν ἀγκάλη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅπου ἐκεῖ δέν θά φοβηθοῦν τίποτε, γιατί ἐκεῖ δέν ὑπάρχει ἀνασφάλεια καί φόβος, οὔτε ὑπάρχει θάνατος. Αὐτό πού χρειάζεται νά διώξῃ ὁ ἄνθρωπος ἀπό τήν ψυχή του, εἶναι ἀκριβῶς ὁ φόβος καί, κυρίως, ὁ φόβος τοῦ θανάτου.

Τό τραγικό φαινόμενο, πού παρατηρεῖται συχνά στόν ἄνθρωπο εἶναι ὅτι, ἐνῶ εἶναι μέσα στό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας, ἐνῶ πιστεύει βαθεία, ἐνῶ δέχεται τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐν τούτοις, ἐμφωλεύει ἀκόμα ὁ φόβος τοῦ θανάτου στήν ψυχή του. Τόν φόβο τόν βλέπομε στήν ἐποχή μας πόσο ἔντονα ἐκφράζεται καί μέ πόση ἀγωνία ὑπογραμμίζεται.

Ὅλη ἡ Ἑλληνορθόδοξη Ἀμερική εὐωδιάζει σήμερα ἀπό τήν γνήσια πνευματικότητα πού ὁ πατήρ Ἐφραίμ μετέφερε ἀπό τό Ἅγιον Ὅρος καί καλλιέργησε σ' αὐτή τήν πολυάνθρωπη χώρα.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΓΝΗΣΙΑ Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΕΝΩΣΙΣ

Καί ἔλεγε ἀκριβῶς ὁ Γέροντας, ὅτι τό ἔργο του εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ κένωσις. Ὅπως ὁ Θεός «ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβών», ἔτσι καὶ ὁ πνευματικὸς πατέρας πρέπει νὰ κενοῦται ὁλόκληρος, νὰ ἀδειάζῃ, νὰ γίνεται πιό κάτω ἀπὸ τὸν καινούργιο ὑποτακτικό, νὰ γίνεται πιό κάτω καὶ ἀπὸ τὸν λαϊκὸ ἀκόμα, γιὰ νὰ προσφέρῃ τὰ πάντα. Ἄν δέν ἀδειάσῃ τελείως, δέν θά μπορέσῃ νὰ πληρωθῇ μέ τὴν χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Καί αὐτό ἀκριβῶς ἔκανε. Ἄδειαζε καὶ ἐπληροῦτο μέ πιό πολλήν Χάρι κάθε φορά. Ὁ ἄνθρωπος πού ἐπλησίαζε τὸν Γέροντα Ἐφραίμ, ἔβλεπε ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν ψυχὴ, ἡ ὁποία ἀνοίγετο καὶ προσεφέρετο. Ἐβλεπε ὅχι ἓνα ἄνθρωπο ἀλλὰ ἓνα ὁλόανοιχτον οὐρανόν.

Ἦταν ὄντως μοναδικό τό βίωμα πού ζοῦσε ὁ ἄνθρωπος πλησιάζοντας τὸν γέροντα Ἐφραίμ. Δέν ἦταν ἀπλῶς τό βίωμα ὅτι, «βλέπω ἓνα ἄγγελο ἀπέναντι μου», ὅπως ἐγὼ ἔνοιωσα τότε, τό 1963, ἀλλὰ ὅτι βλέπω τὸ κάλλος τοῦ οὐρανοῦ στά μάτια ἑνὸς ἀνθρώπου, μέσα στή ψυχὴ ἑνὸς ἀνθρώπου. Σέ κάθε του λόγο μετέφερε ἄρρητα μηνύματα, αὐτὰ πού ζοῦσε ὁ ἴδιος. Καὶ ζοῦσε μοναδικὰ ὑψηλές πνευματικὲς καταστάσεις.

Ὅταν διαβάσῃ τό ἡμερολόγιό του -καὶ πιστεύω ὅτι θά ἐκδοθῇ καὶ θά ὠφελήσῃ πάρα πολύ- θά κατανοήσῃ ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ Γέροντας δέν ζοῦσε στή γῆ τίς στιγμές τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Ὅταν ἦταν συγκεντρωμένος στό κελλάκι του, ἔφθανε σέ ὕψη δυσθεώρητα καὶ δυσπρόσιτα.

ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΠΕΠΛΗΤΤΕ ΚΑΝΕΝΑ

Ὁ Γέροντας ἔπρεπε νὰ διδάξῃ τὴν μετάνοια καὶ τὴν δίδασκε μέ πολύ καλὸ καὶ διακριτικὸν τρόπον. Ποτέ δέν ἐπέπληττε κανέναν καὶ ποτέ δέν δημιουργοῦσε στὴν ψυχὴν ὑπερβολικὲς ἐνοχές. Ἐκεῖνος μποροῦσε μέ συμπόνια νὰ βάλλῃ μετάνοια σέ κάθε ἄνθρωπο, καὶ στὸν πιό ἄγνωστο, στὸν πιό βεβαρημένο, μετέχοντας στὴν θλίψη τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὰ ἀνεπούλωτα τραύματα πού κρατοῦσε βαθεῖα, λέγοντας «πόσο πόνεσες, παιδί μου, στή ζωὴ σου, πόσο καὶ ἐγὼ πονῶ μαζὶ σου».

Ὁ ἴδιος ἐδίδασκε τὴν ποιμαντικὴν ὀρθοπραξίαν μέ τὴν ὑπομονὴν του, μέ τὴν καλωσύνην του, μέ τὴν γλυκύτητα τοῦ λόγου του, μέ τὴν προθυμίαν του νά ἀκούῃ, νά ἀκούῃ ἐπὶ ὧρες τόν κάθε ἄνθρωπον. Ὁ ἴδιος ἐδίδασκε τὴν κατάνυξιν καί εἰσήγαγε διακριτικὰ τὸν ἄνθρωπον στό ὑπέροχον ἀνθῶνα τῆς μετανοίας.

Ἡ μετάνοια δέν εἶναι κάτι πού ἐπιβάλλεται. Χρειάζεται πάντοτε μιά ἐσωτερικὴ προεργασία. Γιά νά μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νά μετανοιώσῃ, πρέπει νά ἰδῇ σέ βάθος τόν ἑαυτό του. Νά καταλάβῃ πόση ἀξία ἔχει ἢ μεταμέλεια, πόση ἀξία ἔχει ἢ ἀναγνώρισις τῆς φθαρτότητός του καί τῆς χοϊκότητός του. Πρέπει νά δῇ μέ διαύγειαν, σέ ὅλην τὴν ἔκτασιν, τόν ἑσῶ ἄνθρωπον, νά προβῇ σέ εἰλικρινῇ ἀναγνώριση τῶν πλημμελημάτων του καί νά ἀκούσῃ ἀπὸ τὸν πνευματικόν τὸν παρήγορον λόγον ὅτι «παιδί μου, αὖριο μορεῖς νά γίνῃς ἓνας καινούργιος ἄνθρωπος, μέ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ».

Δέν προέτρεπε τόν ἄνθρωπο σέ τίποτε ἄλλο, παρά στό νά δῇ βαθειά τόν ἑαυτό του, καί νά τὸν συγκρίνῃ μέ ἐκεῖνον πού ὁ Κύριος θά τὸν ἤθελε νά εἶναι.

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΠΡΟΣ ΠΡΟΣΩΠΟΝ

Ποτέ δέν ἔβαζε μέτρα ἀνθρωπίνων κριτηρίων. Ποτέ δέν ἔβαζε μέτρα ἀπόψεων πού διαχέονται, διαδίδονται καί θεσμοθετοῦνται μέσα στὸν κόσμον. Πάντα ὁ γνῶμων τοῦ ἦταν ὁ Κύριος, καί πάντα ὁ ἄνθρωπος ἔπρεπε νά εἶναι ἐνώπιον τοῦ Κυρίου πρόσωπο πρὸς πρόσωπο, γιά νά μπορέσῃ νά ζήσῃ μέσα του τὴν σταυρικὴν θυσίαν τοῦ Κυρίου, νά τὸν ἐγγίσῃ καρδιακά τό μεγαλεῖον τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης, καί μετὰ νά ζήσῃ τὴν ἀνάστασιν μέ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ γέροντας ἔλεγε συνέχεια τὴν εὐχή, ἀδιάλειπτα. Ἐκεῖ πού καθόταν, ἐκεῖ πού μιλοῦσε, ἐκεῖ πού κοιμόταν, ἐκεῖ πού ἔκανε τὰ πιο ἀπλὰ πράγματα, ἐκεῖ πού καλλιεργοῦσε τὰ λουλούδια στὸν κῆπο του, ἐκεῖ πού ἔβλεπε τοὺς ἀνθρώπους, ἐκεῖ πού ἔδινε εὐλογία στὰ μικρὰ παιδιὰ, ἔλεγε διαρκῶς τὴν εὐχή. Ἡ εὐχή γιὰ τὸν γέροντα ἦταν ἡ ἀναπνοή του, καί κάτι ἀκόμη περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀναπνοήν του.

Κυλοῦσε ἡ εὐχή συνέχεια μέσα στὴν καρδιά του, ἀδιάλειπτα, νύχτα καί ἡμέρα. Καί ἔπρεπε μέσα ἀπὸ τὴν ἀτέρμονη προσωπικὴ προσπάθεια νά νοιώθῃ ὅτι συνθλίβεται καί τήκεται ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος,

νά νοιώθῃ ὅτι συνετρίβησαν πλέον ὅλα τὰ ὀστᾶ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου, γιά νά ἀναγεννηθῇ ὁ καινούργιος ἄνθρωπος.

Καί ἔλεγε, ὅτι ἂν μείνῃ, ἔστω καί ἓνα μικρό στοιχεῖο τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου μέσα στήν ψυχή, ἓνα μικρό ὀστάριο, δέν θά μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νά ἀναγεννηθῇ· πρέπει νά λειώσῃ ὅπως ὁ σπόρος λειώνει τελείως μέσα στή γῆ, γιά νά ξαναφυτρώσῃ, καί νά γεννηθῇ ἕνας ὁλοκληρωτικά καινούργιος ἄνθρωπος.

Η ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ Η ΤΑΠΕΙΝΩΣΗ

Ὁ ἀπολογισμός τῆς θυσιαστικῆς ἀγάπης τοῦ Γέροντος ἦταν τά 17 στήν Ἀμερική καί 2 στόν Καναδᾶ μοναστήρια, πού ὅλα ἀκμάζουν. Ὑπάρχει ἀνυπόκριτη ἀγάπη, γιατί ὁ Γέροντας ἐνεφύσησε τό μεγαλεῖο τῆς ἀγάπης μέσα στίς ψυχές καί ἔλεγε ὅτι, δέν ἔχει τίποτε ἄλλο ἀξία. Γιά νά ζήσετε καί στή γῆ καί στόν οὐρανό, πρέπει νά ἔχετε ἀγάπην καί ταπείνωσιν, αὐτά τά δύο.

Ἐάν ἔχετε ταπείνωσιν, δέν θά ὑπάρχουν ποτέ διαφορές μεταξύ σας. Γιατί ὁ ταπεινός ἄνθρωπος δέν ἐπιτρέπει νά ἔχῃ διαφορές μέ τοὺς ἄλλους. Δέν ζητάει τίποτε τοῦ ἑαυτοῦ του, δέν ἔχει ποτέ τήν ἐπιθυμία νά βρεθῇ στήν πρωτοκλισία. Καί ἡ ἀγάπη «πάντα στέγει», «πάντα ἐλπίζει», πάντα συγχωρεῖ· ἡ ἀγάπη καλύπτει τά πάντα.

Καί αὐτές οἱ δύο ἔννοιες εἶναι πού βιοῦνται ἀκριβῶς μέσα σέ ὅλες τίς μονές τοῦ γέροντος Ἐφραίμ. Μὲ πολλή εὐθύνη μπορῶ νά σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι, ἂν ἰδῇτε πολλοὺς μοναχοὺς καί μεταξύ αὐτῶν ὑπάρχουν καί μοναχοί τοῦ γέροντος Ἐφραίμ, αὐτοὺς θά τοὺς ἀναγνωρίσετε σέ λίγη ὥρα, χωρίς νά ξέρατε προηγουμένως ποιοί εἶναι.

Οἱ πιά ταπεινοί, οἱ πιά ἄπλοι, ἐκεῖνοι πού θά ἀκούσουν μέ πολλήν κατάνυξιν καί εὐλάβειαν, πού ποτέ δέν θά προβάλουν τόν ἑαυτό τους, πού θά ὑποχωροῦν ἐνώπιον ὅλων, πού θά καθίσουν στό τελευταῖο κάθισμα πάντοτε, ἐκεῖνοι πού δέν θά ζητήσουν ποτέ τίποτε, θά εἶναι οἱ πατέρες καί οἱ ἀδελφές τοῦ Γέροντος Ἐφραίμ.

Ἡ λαύρα τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου ἔγινε τό 1995. Ἀριθμεῖ σήμερα 50 περίπου μοναχοὺς ὅλων τῶν ἐθνικοτήτων. Μονάζουν Ἀμερικανοί, Ἕλληνες, Καναδοί, Ἰάπωνες, Λατινοαμερικανοί, ἄνθρωποι ἀμερικανικῆς καταγωγῆς πού ζοῦσαν στήν Ἀλάσκα, ἄνθρωποι ἀπὸ ὅλον

τὸν κόσμον, πὺ προσέτρεξαν γιὰ νὰ ζήσουν κοντά στὸν Γέροντα καὶ νὰ διδαχθοῦν τὴν ἀλήθειαν.

Ὅσον ὁ Γέροντας ἦταν ἐν ζωῇ, ἦταν μοναδικὸς σὲ ἰσχὺ πό-
λος ἔλξεως. Προσῆρχοντο καθημερινῶς ἑκατοντάδες ἄνθρωποι ἀπὸ
ὅλες τὶς χῶρες, οἱ ὅποιοι περίμεναν νὰ βγῇ ὁ γέροντας νὰ τοὺς δώσῃ
εὐλογία, νὰ τοὺς χαιρετήσῃ μὲ ἀγάπη, νὰ πάρῃ τὰ βρέφη καὶ τὰ
παιδιά τους στὴν ἀγκάλη του, νὰ τὰ ἀσπασθῇ, νὰ τὰ εὐλογήσῃ, νὰ
τοὺς δώσῃ ἕνα μικρὸ δῶρο, νὰ ἰδῇ τὴν χαρὰν τους, τὴν καθαρότητα
τῆς ψυχῆς τους καὶ νὰ προσευχηθῇ γι' αὐτὰ.

Πολλοὶ διήνυαν ἑκτοντάδες χιλιόμετρα, γιὰ νὰ φθάσουν ὀδι-
κῶς στὸν Ἅγιο Ἀντώνιο, στὴν Ἀριζόνα καὶ ἔλεγαν ὅτι «δέν κατα-
λάβαμε πῶς ἦρθαμε. Ἦρθαμε ἀπὸ τό Σικάγο ὁδηγῶντας, ἀλλὰ δέν
καταλάβαμε πῶς πέρασε ἡ ὥρα. Καὶ μόνο πού εἶδαμε τὸν γέροντα,
ὅσος χρόνος κι ἂν ἐπέρασε, μᾶς ἐφάνηκε ὅτι ἦταν δευτερόλεπτα».

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟ ΔΙΑ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Μέσα στὸν Ἅγιο Ἀντώνιο ὑπάρχουν πάρα πολλές εἰκόνες τῆς
Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ μεταξύ αὐτῶν ὑπάρχει καὶ ἡ Παναγία ἡ
Ἀριζονίτισσα. Ὁ Γέροντας Ἐφραίμ εἶχε μιά μυστικὴ ἐπικοινωνία
μὲ τὶς εἰκόνες, πὺ μοῦ προξενοῦσε μεγάλη ἐντύπωση.

Αἰσθανόμουν ἀνεκλάλητην χαρὰν, ὅταν τὸν ἔβλεπα μέσα στὴν
Ἐκκλησίαν νὰ προσεγγίξῃ μὲ ξεχωριστὸν σεβασμὸν τὴν κάθε εἰκό-
να, νὰ παίρνῃ στὰ χέρια του τὴν κάθε εἰκόνα, νὰ τὴν ἀσπάζεται καὶ
νὰ τὴν θωπεύῃ μὲ εὐλάβειαν, νὰ μιᾶ στὴν κάθε εἰκόνα ὅπως θὰ μι-
λοῦσε σὲ ζωντανὸ ἄνθρωπο· νὰ κάθεται καὶ νὰ βλέπῃ μὲ ὑπέρμετρη
στοργὴν τὴν εἰκόνα καὶ νὰ κοιτάξῃ μετὰ τὸν οὐρανό, νὰ ξαναβλέπῃ
τὴν εἰκόνα, νὰ τὴν ἀσπάζεται ξανά καὶ νὰ δακρύζῃ.

Ὅταν ἐρωτᾶτο «Γέροντα, μιᾶτε μὲ τὶς εἰκόνες;». Ἀπαντοῦ-
σε «Μὲ τὶς εἰκόνες δέν θὰ μιλήσωμε;». Τόσο δυνατὴ ἦταν ἡ εὐλά-
βεια τῆς εἰκόνας στὴν καρδιά τοῦ Γέροντος! Ἐβλεπε διὰ μέσου τῆς
εἰκόνας τὸ Θεῖον· καὶ διὰ μέσου τῆς εἰκόνας, ζοῦσε τὸν οὐρανό.

Πολλές φορές τὴν ἡμέρα ζοῦσε στὸν οὐρανό. Ἀκόμα καὶ τὴν
ὥρα πὺ ἐλάμβανε τό πρόγευμά του, κοιτάζε συχνὰ ψηλά, τὸ πρό-
σωπό του ἐφωτίζετο καὶ μιλοῦσε, μιλοῦσε, μιλοῦσε, μιλοῦσε με κα-
τάνυξη καὶ δάκρυζε. Μετὰ ἐπανήρχετο, χαμογελοῦσε καὶ συνέχιζε τό

πρόγευμα. Αὐθόρμητα ἐγεννᾶτο ἡ σκέψη ὅτι ὁ γέροντας εἶναι στὸν οὐρανὸ καὶ συνομιλεῖ μὲ τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο.

ΤΟ ΕΜΠΟΔΙΟ ΤΗΣ ΝΤΡΟΠΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Ὁ Γέροντας ἦταν ὑπερβολικὰ ταπεινός. Πάντοτε ἔλεγε ὅτι ἡ ταπείνωση εἶναι τὸ ἔνδυμα τῆς Θεότητος. Ζοῦσε τὴν συνεχῆ μετά-νοιαν καὶ τὸ χαροποιόν πένθος καὶ ἔλεγε διαρκῶς ὅτι βασικὴ ἀρχὴ τῆς ζωῆς πρέπει νὰ εἶναι ἡ νῆψις, ἡ ἀδιάλειπτος προσευχὴ καὶ ἡ ἐξομολόγησι. Ἐκεῖνο πού τὸν στενοχωροῦσε πολὺ, ἦταν τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται ντροπὴ νὰ ἐξομολογηθοῦν.

Ἐλεγε ὅτι θὰ πρέπει νὰ αἰσθάνωνται ὅτι ἡ ἐξομολόγηση εἶναι μιά βαθειὰ ψυχολογικὴ ἀνάγκη. Δέν ὑπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ντροπῆς. Πρέπει νὰ ὑπάρχη ὁ πόθος τῆς θείας ἐξομολογήσεως, πού θὰ ἀπαλύνῃ κάθε μελανὴ πτυχὴ μέσα ἀπὸ τὴν ψυχὴ τους. Τὸ ἔνδυμα τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ εἶναι πάλλευκο. Καὶ ἀκριβῶς ἐξηγώντας γιατί ὑπάρχει αὐτὴ ἡ ντροπὴ γιὰ τὴν ἐξομολόγηση, ἔλεγε:

«Ὑπάρχει ἡ ντροπὴ, γιατί ὑπάρχει ἀκόμα ὁ ἐγωῖσμός καὶ ἡ ὑπερηφάνεια. Ἄν ὁ ἄνθρωπος δέν συνθλίψῃ τὴν ὑπερηφάνεια καὶ τὸν ἐγωῖσμό του, δέν θὰ μπορέσῃ νὰ καταλάβῃ τὴν ὁμορφίαν τῆς θείας ἐξομολογήσεως. Πάντα θὰ παρεμβαίνει τὸ ἐγὼ του, θὰ παρεμβαίνει ἡ αἴσθησις ὅτι μειώνεται ἡ ἀξιοπρέπειά του, μειώνεται τὸ κῦρος του, μειώνεται ἡ καλὴ γνώμη πού ἔχουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ ἐκεῖνον. Καὶ αὐτὲς οἱ σκέψεις εἶναι τὰ μεγάλα τείχη πού ὑψώνονται μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ Θεοῦ, μεταξὺ γῆς καὶ οὐρανοῦ».

ΝΟΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΜΩΝ

Ὁ Γέροντας ἦταν πολὺ καλὸς γνώστης τῶν ψυχικῶν διεργασιῶν τοῦ ἀνθρώπου. Ἦξερε ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εὐαίσθητος στὸν λογισμό του. Οἱ σκέψεις του τὸν ταλαιπωροῦν. Ἐρχεται ἡ μία σκέψις μετὰ τὴν ἄλλη, καὶ τοῦ ἀφαιροῦν τὴν γαλήνη, τοῦ στεροῦν τὴν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς, τοῦ προκαλοῦν ἀγωνία καὶ θλίψη.

Ἐλεγε ὅτι ὁ πόλεμος τῶν λογισμῶν δέν θὰ ὑπάρχη, ἂν ἐμεῖς δέν καλλιεργοῦμε τοὺς λογισμούς. Καὶ ἔλεγε: «Ἄν ζοῦμε μὲ τὴν νοερά προσευχὴ καὶ αγωνιστοῦμε μὲ δύναμη καὶ ἐπιμονή, ὥστε ἡ καρδιά μας νὰ ἀνήκῃ μόνο στὸν Κύριο, καὶ ὁ νοῦς νὰ κατεβαίνει μέσα στὴν καρδιά, καὶ ἡ καρδιά καὶ ὁ νοῦς νὰ γίνωνται ἓνα, τότε

Θὰ ζήσουμε τὴν εἰρήνην τοῦ οὐρανοῦ καὶ δὲ Θὰ ὑπάρχῃ θέση γιὰ τοὺς λογισμοὺς».

Οἱ ἀρνητικοὶ λογισμοὶ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀπομακρύνσεώς μας ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ ἐκφράζουν τὸ βίωμα τῆς καρδιᾶς πού δέν δόθηκε στὸν Κύριο, πού δέν ἔγινε θρόνος γιὰ τὸν Κύριον. Γι' αὐτό καὶ ὁ Γέροντας ἦταν συνεχῶς ὁ ἄνθρωπος τῆς νοερᾶς προσευχῆς.

Τὴν κάθε στιγμή, ἔλεγε, πρέπει νὰ αἰνεῖτε τὸν Κύριον καὶ νὰ ἐπικαλεῖσθε τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Κυρίου, νὰ λέγετε ἀδιάλειπτα τὸ ὄνομα Ἰησοῦς.

Ὅταν μὲ ἀπλότητα λέγετε τὸ ὄνομα Ἰησοῦς, ἀνοίγει ἡ καρδιά στὸν Κύριο. Καὶ ὅταν λέγετε τὸ «Δόξα Σοι, Κύριε», καὶ τὸ «Κύριε, ἐλέησον» αὐτὸ εἶναι ὑπέροχο. Νὰ εὐχαριστεῖτε γιὰ τὰ πάντα τὸν Κύριον καὶ νὰ εὐλογεῖτε πάντοτε.

ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΚΡΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ

Ὅταν ἄκουγε κάποιον νὰ σχολιάζῃ τοὺς ἄλλους, ἐλυπεῖτο πολὺ, πονοῦσε βαθειὰ καὶ ἔλεγε: «Ποιὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρίνῃ καὶ νὰ κατακρίνῃ. Μόνον ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ κρίνῃ. Μπορεῖς νὰ συμπάσχῃς μὲ τοὺς ἀνθρώπους, νὰ λυπᾶσαι τοὺς ἀνθρώπους, νὰ προσεύχεσαι γιὰ τὰ σφάλματα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ, δέν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ σχολιάσῃς τοὺς ἀνθρώπους, ποτέ καὶ γιὰ τίποτε».

Καὶ ἔλεγε ἐπίσης, ὅτι, ὅσο ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τὸν ἑαυτό του βαθειὰ, τόσο Θὰ ἀπέχῃ ἀπὸ κάθε σχολιασμό καὶ κριτικὴ πρὸς τοὺς ἄλλους.

Πολλές φορές ἔλεγε στοὺς πατέρες του: «Εἶναι δυνατόν νὰ σᾶς περισσεύῃ χρόνος γιὰ νὰ ἀσχοληθῇτε μὲ τοὺς ἄλλους; Ἄν δῆτε βαθειὰ τὸν ἑαυτό σας, ἔχετε ἕναν ὠκεανὸ μέσα σας πού δέν τὸν γνωρίσατε ἀκόμα. Προσπαθεῖστε νὰ ἐμβαθύνετε στὸν δικό σας ὠκεανό. Μὴν ἀσχολεῖσθε μὲ τοὺς ἄλλους».

Ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν πού Θὰ προσήρχετο στὴ συνοδεία τοῦ γέροντος ὁ νέος δόκιμος, Θὰ ἔπρεπε νὰ καλλιεργῇ τὴν νοερὰ προσευχή ἀδιάλειπτα καὶ νὰ ζῇ Χριστοκεντρικᾶ. Καὶ αὕτῃ Θὰ εἶναι οὐσιαστικὰ ὅλη ἡ πορεία τῆς ζωῆς του.

ΤΟ ΕΝΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ

Τό μόνο πρότυπο τοῦ μοναχοῦ, ὅλων τῶν Ἀγίων τό πρότυπο, τό μοναδικό πρότυπο, τό εἰς τοὺς αἰῶνας πρότυπο εἶναι ὁ Κύριος. Ἄρα, τί χρειάζεται; Νά ἐπικαλούμεθα συνεχῶς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, νά ἐπικαλούμεθα τὸ Ἅγιο ὄνομα τοῦ Κυρίου. Νά προσπαθοῦμε νά ἔχουμε μιά Χριστοκεντρική ζωή. Νά ἔχουμε ὅλες αὐτές τίς ἀρετές πού ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δίδει μέσα στήν ψυχή μας καί νά ἔχουμε τήν σκέφι μας ἀδιάλειπτα στόν Κύριο.

Αὕτῃ εἶναι ἡ ἰσαγγελική ζωή. Αὕτῃ εἶναι ἡ ὁμορφιά καί τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ. Αὕτῃ ἦταν ἡ ζωή καί ἡ διδασκαλία τοῦ Γέροντα. Ἡ ἄκρα ἀπλότητα, ἡ ταπείνωση καί ἡ ἄκρα ἀγάπη. Αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπέροχος τρόπος πού μετέβαλε τήν ἔρημο σέ ὄαση.

Καί ὅταν τοῦ ἔλεγαν: «Γέροντα, κάποτε ὑπῆρχαν μεγάλοι Ἅγιοι», ἐκεῖνος ἀπαντοῦσε καί ἔλεγε: «Δέν θά λείψουν οἱ Ἅγιοι ποτέ! Ἀρκεῖ κάθε ἄνθρωπος νά αγωνίζεται μέ τή χάρι τοῦ Θεοῦ, νά ἀγιάζῃ κάθε μέρα τήν ζωή του καί νά δοξάζῃ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου».

Ὁ Γέροντας ἐδίδασκε τήν ἀγάπη ἐμπράκτως. Ἀγαποῦσε ὅλους τοὺς πατέρες του καί ὅλες τίς ἀδελφές, χωρίς καμμία διάκρισι καί σέ ὅλους ἔδινε τήν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας. Ὁ Γέροντας ποτέ δέν ἀπήλπισεν ἄνθρωπο γιά τὰ πολλά βάρη τὰ ὁποῖα ἔφερε. Ἔλεγε ἀπλά: «Μέχρι τώρα τὰ βάρη ἦσαν αὐτά. Αὐριο δέν θά ὑπάρχουν, μέ τή χάρι τοῦ Θεοῦ».

Ἔδινε τήν ἐλπίδα ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά γίνη νέος ἄνθρωπος, ἀνά πᾶσα στιγμή. Ἔλεγε ὅτι τίποτε δέν εἶναι καθηλωμένο μέσα στήν ἀνθρώπινη ψυχή, ὅτι τά πάντα εὐρίσκονται μέ τή χάρι τοῦ Θεοῦ σέ μιά δυναμική ἐξέλιξι, ἔστω καί ἂν ὁ ἄνθρωπος εἶναι πολύ βεβαρημένος.

Η ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΑΙ Η ΓΝΩΜΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

Διάβαζε πάρα πολύ τό Εὐαγγέλιον· γιά ἐκεῖνον ἦταν ἡ καθημερινή ἀνάγνωσις, ἐπὶ ὧρες ὁλόκληρες, ὅπως καί πολλῶν Πατερικῶν βιβλίων. Τό ἐρώτημά μου ἦταν πάντοτε: ποῦ εὕρισκε τόν χρόνον ὁ Γέροντας; Ἀλλά κατενόησα τελικά ὅτι δέν ὑπῆρχε ἡ ἔννοια τοῦ χρόνου γιά τόν Γέροντα.

Μέρα-νύχτα ἦταν σὲ συνεχῇ ἀδιάλειπτη, πνευματικὴ ἐργασία. Ἐκλείνε λίγο τὰ μάτια του καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὕπνου ἔλεγε συνέχεια τὴν εὐχή. Καὶ μετὰ ἄρχιζε τὸ ἓνα ἀνάγνωσμα, προέβαινε ἐν συνεχείᾳ στό δεύτερο, στό τρίτο, στό τέταρτο. Δέν χόρταινε τὴν μελέτη.

Ὅταν ἔβγαιναν τὰ βιβλία τοῦ Ἁγίου Παΐσιου, τὰ διάβαζε ὁ Γέροντας μέσα σέ ἐλάχιστο χρονικό διάστημα. Καὶ χαιρόταν πολὺ καὶ τὰ ἔδειχνε καὶ ἔλεγε: «Εἶδατε ἓνας Ἅγιος πῶς γράφει! Μὲ ποιὰ ἀπλὴ γλῶσσα καὶ μέ ποιὰ ὁμορφὴ γλῶσσα ἐκφράζει αἰώνιες ἀξίες! ».

Ἡ νηστεία του ἦτανε κάτι μοναδικό. Στό τέλος τῆς ζωῆς του, πού εἶχε μερικά σωματικά προβλήματα, ἔτρωγε μέ πολλή δυσκολία τίς ἡμέρες πού μποροῦσε νὰ καταλύσει.

Πάντοτε, ὅπου κι ἂν ἦταν, ὁ Γέροντας ἔβλεπε τόν Κύριο. Καὶ πάντοτε ἡ ἀναφορὰ του ἦταν στόν Κύριο. Ἐλεγε, ὁ Κύριος θά ἤθελε αὐτό, ἡ γνώμη τοῦ Κυρίου θά ἦταν ἐκείνη. Παρεῖχε τὴν αἴσθησιν ὅτι μέσα του μιλοῦσε ὁ Κύριος. Τὸν ἄκουε νὰ λειτουργῇ μέσα του συνέχεια.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΑΓΙΑ ΘΕΟΤΟΚΟ

ΝΑ ΣΩΣΗ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἀγαποῦσε πάρα πολὺ, ἐπίσης, τὴν Πατρίδα μας. Ἦταν στὴν Ἀμερικὴ καὶ ὅλη ἡ σκέψις του ἦταν στὴν Ἑλλάδα.

Καὶ προσηύχετο πάρα πολὺ, πάρα πολὺ, στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο νὰ σώσῃ τὴν Ἑλλάδα ἀπ' ὅλα τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ἀντιμετώπιζε καὶ θά ἀντιμετώπιζεν εἰς τὸ μέλλον.

Καὶ ἔλεγε: «Ἡ Παναγία μας, παρακάλεσε τόν Κύριο γιὰ τὴν Ἑλλάδα». Καὶ Ἐκεῖνος, μετὰ ἀπὸ πολλές παρακλήσεις, εἶπε «Ἐν τάξει· ἡ Ἑλλάδα δέν θά δῇ αὐτὰ πού θά δοῦν ἄλλες χῶρες. Ἐπειδὴ ἐσύ προσεύχεσαι, ἔλεγε, στὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο, ἡ Ἑλλάδα θά παραμείνῃ ἀκέραια, δέν θά ὑποστῇ αὐτὰ πού οἱ ἄλλες χῶρες θά ὑποστοῦν».

Εἶχε μιὰ προφητικὴ ικανότητα. Ἦξερε ὅτι θά γίνουν πάρα πολλές ἀλλαγές στόν κόσμον, πολλές ἀνατροπές. Θά δοῦμε φαινόμενα τὰ ὁποῖα, δέν ὑπῆρχαν παλαιότερα. Καὶ τὰ βλέπομε, βέβαια, στίς ἡμέρες μας.

Ἀλλά ὁ Γέροντας ἔδινε ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν βεβαιότητα, ὅτι οἱ πρεσβεῖες τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου δέν θά ἐπιτρέψουν νά ὑποστῇ ἡ Ἑλλάς κάτι ἀνεπανόρθωτο.

Εἶναι ὑπό τὴν σκέπη τῆς Παναγίας μας, ἔλεγε πάντοτε. Ἡ Παναγία μας, μόνη της, ἔβγαλε τό ὠμοφόριό της καί ἐσκέπασε τὴν Ἑλλάδα. Τό ἔλεγε αὐτό ὁ Γέροντας πολύ συχνά.

Καί μέσα ἀπὸ τὴν προφητικὴ ἱκανότητα πού εἶχε, ἔλεγε: «Θά ῥθοῦν χρόνια ἀθεΐας, θά χρειασθῇ νά ὁμολογήσωμε τόν Χριστόν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καί ἐνώπιον τῶν τυράννων, θά πρέπη νά ὁδηγηθοῦμε στό μαρτύριο, θά πρέπη νά εἴμεθα ἔτοιμοι γιὰ τό μαρτύριο». Καί θυμᾶμαι πόσο συνέπιπτε μέ τόν Ἅγιο Λουκᾶ στήν ἐννοια τοῦ μαρτυρίου.

ΠΩΣ ΘΑ ΜΠΟΡΕΣΟΥΜΕ ΝΑ ΖΗΣΟΥΜΕ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ

Ἦλεγε ὁ Γέροντας: «Τό μαρτύριο καταυγάζει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τό μαρτύριο ἐξαυλώνει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τό μαρτύριο λαμπρύνει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου». Καί ἔτσι ἔγραφε στό ἡμερολόγιό του καί ὁ Ἅγιος Λουκᾶς, ὁ Μητροπολίτης Συμφερουπόλεως.

Ὅταν τόν ρωτοῦσαν, πῶς ἐμεῖς τώρα, πού εἴμαστε τόσο ἀδύναμοι ἄνθρωποι, πῶς θά μπορέσωμε νά ζήσωμε τό μαρτύριο; Ἦλεγε: «Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ θά μᾶς ἐνδυναμώσῃ. Ὅπως δὴποτε, δέν μπορεῖ κανεὶς μόνος του νά ἀνθέξῃ, ἀλλά, ὅταν μέσα του ὑπάρχῃ ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου, ὅταν προσεύχεται συνέχεια στήν Ὑπεραγία Θεοτόκο, τότε καί ὁ πῖο ἀδύναμος ἄνθρωπος ἔχει τὴ δύναμη νά ἀντισταθῇ σὲ ὅλες τίς θύελλες πού ὑφίσταται ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος.

Καί ἔλεγε ὁ Γέροντας, ὅτι πρέπει νά χαίρεσθε, ὅταν ὑπάρχει πόνος καί θλίψις στήν ζωὴ σας, γιατί ὁ πόνος καί ἡ θλίψις σφυρηλατοῦν τὸν ἄνθρωπο, τὸν καθιστοῦν ἰσχυρό. Καί, ὁ πόνος καί ἡ θλίψις εἶναι δύο δυνάμεις πού μποροῦν νά ἐνώσουν βαθεῖα τίς ἀνθρώπινες ψυχές. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δέν ἐνώνεται μέ τίς ψυχές τῶν ἄλλων ἀνθρώπων εὐκολα μέ τὴν χαρά, ἀλλὰ ἐνώνεται πολὺ εὐκολα μέ τὸν πόνο καί μέ τὴν θλίψι.

Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ψυχολογικῆς προσεγγίσεως, θὰ μπορούσα νὰ πῶ ὅτι ἡ θλιψὶς ἀσκεῖ ὄντως πολὺ μεγάλην δύναμιν στὴν δυνατότητα ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἡ θλιψὶς καλλιεργεῖ τὴν ὑπομονή. Ἡ Ὁρθοδοξία κρύβει μέσα της τὴν ὑπομονή. Ἄν ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι πρόθυμος νὰ ὑπομείνῃ, δέν θὰ μπορέσῃ νὰ νοιώσῃ τὴν ὠραιότητα τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὅσο ὑποφέρομε, τόσον γινόμαστε περισσότερο μέτοχοι τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου.

ΧΑΡΑ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΘΛΙΨΕΙΣ ΚΑΙ Ἡ ΣΙΩΠΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΑΙΩΝΙΟΤΗΤΑ

Πάντοτε προέτρεπε ὁ Γέροντας τοὺς πατέρες του νὰ χαίρωνται μέ κάθε θλιψί, μέ κάθε λύπη, μέ κάθε πόνο· τὴν ἀσθένεια νὰ τὴν βλέπουν σάν εὐλογία, τὴν περιφρόνησι τῶν ἀνθρώπων νὰ τὴν βλέπουν σάν εὐεργεσία. Νὰ ζοῦν καὶ νὰ χαίρωνται γιὰ ὅ,τι οἱ ἄνθρωποι θεωροῦν ἀρνητικὸ καὶ ἀπορριπτέο. Αὐτό φαίνεται ἰδιαίτερα στά βιβλία πού ἔχει γράφει. Τό βιβλίό «Ἡ τέχνη τῆς σωτηρίας» εἶναι ἀπὸ τὰ ὠραιότερα πού μπορεῖ κανεὶς νὰ διαβάσῃ, νὰ δῇ καὶ νὰ θαυμάσῃ τίς σκέψεις τοῦ Γέροντος Ἐφραίμ.

Ὁ Γέροντας Ἐφραίμ μετέβη ἀπὸ τὸν χρόνο τῆς προσωρινότητας στὴν αἰωνιότητα. Ζοῦσε τὴν αἰωνιότητα πάντοτε στὴν καρδιά του. Τὰ τελευταῖα χρόνια, πού τὸν παρακολουθοῦσα ὡς ἱατρός, ἔβλεπα με διαύγεια ὅτι ζῇ τὴν αἰωνιότητα.

Αὐτά τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ ἐπικοινωνία του μέ τὸν Κύριο ἦταν συνεχῆς καὶ ἀδιάλειπτος, καὶ ζοῦσε τὴν σιωπή. Ἐν τούτοις, ὅταν ἔβλεπε ὅτι ἔπρεπε νὰ μιλήσῃ, μιλοῦσε μέ εὐγλωττία, μέ πολλή πληρότητα καὶ μέ πολλήν νοητικὴν ἰσχύ. Ἀπλῶς καταλάβαινε ὅτι ἡ πολυτιμότερη γλῶσσα εἶναι ἡ γλῶσσα τῆς σιωπῆς.

Ἡ ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΕΝΟΣ ΙΣΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ὁ Γέροντας κοιμήθηκε. Ἦτανε πολὺ ὀσιακὸς ὁ τρόπος τῆς μεταβάσεώς του στὸν οὐρανό. Χωρὶς πόνο, χωρὶς ἀγωνία. Οἱ πατέρες του ἤξεραν ὅτι ἔτσι θὰ ἦτανε ἡ ὀσιακὴ κοίμησις τοῦ Γέροντος.

Ἦτανε συγκλονιστικὲς οἱ ἡμέρες πού ἀκολούθησαν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι συνέρρεαν γιὰ νὰ δοῦν τὸν Γέροντά τους, ὅλη ἡ Ὁρθοδοξία τῆς Ἀμερικῆς, ὅλοι οἱ πατέρες, ὅλες οἱ ἀδελφές, ἄνθρωποι πεπαιδευμένοι, ἄνθρωποι ἀπλοῖ.

Ἡ Ἀριζόνα γέμισε μέ κόσμος, ὅσο ποτέ. Καί ὑπῆρχε παντοῦ τό αἶσθημα τῆς Ἀναστάσεως, ἡ χαρά τῆς αἰωνιότητος, ἡ ωραιότης τοῦ Οὐρανοῦ, ἓνα μοναδικό αἶσθημα.

Φεύγοντας ὁ Γέροντας ἄφηνε στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων ὅλα τὰ ὁμορφα ἱερά βιώματα πού ἔχει κανεῖς ὅταν βρίσκεται κοντά στήν καταξίωσι, στήν δόξα, στήν τελείωσι ενός ἀγίου.

Τὰ βήματα τῆς ζωῆς τοῦ Γέροντος ἦταν βήματα Ἰσαποστόλου. Πῆγε σέ μία πνευματική ἔρημο, ἀντιμετώπισε τό μαρτύριο, τήν ἀντίθεσι, τὸν ἐμπαιγμόν, μέ ἀπέραντη ὑπομονή. Ἐζῆσε τήν ἀγάπη, τήν προσφορά, τήν ταπείνωσι, τήν δημιουργία, τήν ἀδιάλειπτο προσευχή, τήν συνεχῆ κένωσι τοῦ ἑαυτοῦ του.

Μέσα ἀπὸ τό μαρτύριο ἔφερε τό μεγαλύτερο τιμαλφές στόν λαό τῆς Ἀμερικῆς, τόν ὀρθόδοξο μοναχισμό καί μετέβαλε ἔκτοτε τήν Ἀμερική σέ μία πραγματική πνευματική ὁδο. Πιστεύω ὅτι ὁ Κύριος δέν θά στερήσῃ ποτέ ἀπὸ τήν Ἐκκλησία Του τήν δυνατότητα νά ζῇ τήν κληρονομιά τοῦ Γέροντος Ἐφραίμ, νά ὑπάρξουν μιμηταί τῆς ἰδικῆς του προσπαθείας, ὥστε ἡ Ὁρθοδοξία νά ἀγκαλιάσῃ ὅλη τήν γῆ, σάν τό ὠμοφόριο τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Ὅλη ἡ πορεία τοῦ Γέροντος Ἐφραίμ ἦταν πορεία πρὸς τόν Κύριον. Αὐτό πού μένει ζωντανό στίς καρδιές μας εἶναι τό ἀδιάλειπτο θυσιαστικό βίωμα τῆς ζωῆς του, πού ἦταν ἑναρμονισμένο μέ τό βαθύ αἶσθημα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀπλότητος, τῆς ταπεινώσεως, τῆς ὑπομονῆς, τῆς ἐπιμονῆς καί τῆς ἐλπίδος.

Εὐχαριστῶ πολύ,
ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΜΠΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣ ΤΙΜΗΝ ΚΑΙ ΜΝΗΜΗΝ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΕΦΡΑΙΜ, ΔΙΚΑΙΟΥ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΚΗΤΕΩΣ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΕΝ ΑΓΙΩΙ ΟΡΕΙ

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

ΠΟΙΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΟΣΙΑΚΩΣ ΒΙΩΣΑΝΤΟΣ	__ΚΑΙ
ΜΑΡΤΥΡΙΚΩΣ ΚΟΙΜΗΘΕΝΤΟΣ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΕΦΡΑΙΜ	σελ.4
Η ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ	σελ.5
Η ΥΠΟΔΟΧΗ ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ	σελ.6
«ΕΥΔΟΚΩ ΕΝ ΑΣΘΕΝΕΙΑΙΣ»- ΣΚΕΠΗ ΘΕΙΑ	σελ.7
«ΜΕΛΛΟΥΣΗΣ ΔΟΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΟΣ»	σελ.9
Η ΤΕΛΕΙΑ ΑΡΕΤΗ	σελ.9
ΑΓΑΠΗ ΣΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ ΤΕΛΕΙΑ	σελ.11
Ο ΠΟΝΟΣ ΤΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΨΥΧΕΣ	σελ.12
Η ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ ΖΩΗΣ ΤΟΥ	σελ.13
ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΘΕ ΨΥΧΗΣ ΩΣ ΑΣΤΗΡ ΑΡΕΤΗΣ	σελ.14
ΔΕΙΞΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΚΑΙ Σ' ΕΜΑΣ	σελ.15